

15 Οκτωβρίου, 1992

[ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, *Δστές*]

ΛΟΥΚΙΑ ΖΩΔΙΑΤΟΥ Χ" ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Εφεσείοντες,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ,

Εφεσιβλήτων.

(*Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 969*)

Προσφυγή βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος — Προθεσμία καταχώρησης Προσφυγής — Έναρξη — Σημαντικός είναι ο χρόνος έκδοσης διοικητικής πράξης με την οποία καθορίζονται δικαιώματα και υποχρεώσεις· όχι ο χρόνος εκπλήρωσης των υποχρεώσεων ή απόλαυσης των δικαιωμάτων.

5

*Προσφυγή βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος — Αντικείμενο — Παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας — Άρνηση της Διοίκησης να ανακαλέσει απόφασή της δεν συνιστά παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας — *Lefki Parasanna v. R. (1979) 3 CLR 563.**

Με την έφεση αυτή προσβλήθηκε πρωτόδικη απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου με την οποία απορρίφθηκαν οι προσφυγές των εφεσεϊόντων/αιτητών ως εκπρόθεσμες και συνεπώς απαράδεκτες. Οι εν λόγω προσφυγές προσέβαλλαν τον καθορισμό από τους εφεσιβλήτους του ωραρίου εργασίας των εφεσεϊόντων - οι οποίοι ήταν καθηγητές τεχνικών μαθημάτων - κατά τρόπο που απαιτείτο από αυτούς να εργάζονται δύο διδακτικές περιόδους περισσότερο από τους άλλους καθηγητές.

10

15

Ο δικηγόρος των εφεσεϊόντων ισχυρίσθηκε πως παρόλο που η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου εκδόθηκε στις 18/6/87 και οι εφεσεϊόντες την γνώριζαν από τον Σεπτέμβριο του 1987, η προσφυγή δεν ήταν εκπρόθεσμη γιατί είτε:

20

(α) η επιβολή της εν λόγω υποχρέωσης επαναλαμβάνετο στην αρχή κάθε βδομάδας του σχολικού έτους 1987-1988 και επομένως η αφετηρία για τον υπολογισμό της προθεσμίας του άρθρου 146.3 του Συντάγματος μετατίθετο από βδομάδα σε βδομάδα, είτε

25

(β) ετίθετο θέμα παράλειψης οφειλόμενης ενέργειας από τους εφεσιβλήτους να άρουν την παράνομη και αντισυνταγματική μεταχείριση των εφεσεϊόντων.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την έφεση, αποφάσισε ότι:

5 1. Εκείνο που έχει σημασία για τους σκοπούς του άρθρου 146.3 του Συντάγματος είναι ο χρόνος έκδοσης της εκτελεστής διοικητικής πράξης με την οποία καθορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των προσώπων στα οποία αναφέρεται και όχι ο χρόνος κατά τον οποίο τα πρόσωπα αυτά εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις ή απολαύουν τα δικαιώματά τους όπως έχουν καθοριστεί. Το ωράριο εργασίας όλων των καθηγητών καθορίστηκε με την εκτελεστή πράξη του Σεπτεμβρίου 1987, η οποία περιήλθε, από τότε, σε γνώση των εφεσειόντων και η οποία ήταν προσβλητή κάτω από το άρθρο 146 του Συντάγματος.

15 2. Δε χωρεί ισχυρισμός για συνεχιζόμενη παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας από τους εφεσίβλητους. Σχετική επί του προκειμένου είναι η απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση *Lefki Papasanna v Republic* (1979) 3 C.L.R. 563. Η άγνηση ή/και η παράλειψη των εφεσίβλητων να ανταποκριθούν θετικά στο αίτημα των εφεσειόντων να ανακαλέσουν, στην ουσία, ή να ανασταθμίσουν το ωράριο εργασίας όπως είχε καθοριστεί με την πράξη του Σεπτεμβρίου 1987, σύμφωνα με τις επαθυμίες ή τις απαιτήσεις των εφεσειόντων, δε συνιστά παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας μέσα στην έννοια του άρθρου 146.1 του Συντάγματος, είτε συνεχιζόμενη είτε άλλως πως.

Έφεση απορρίπτεται με έξοδα.

25 Αναφερόμενες Υποθέσεις:

Lefki Papasanna v. Republic (1979) 3 CLR, 563.

Έφεση.

30 Έφεση εναντίον της απόφασης Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου (Αρτεμίδης, Δ) που δόθηκε στις 13 Ιουλίου, 1989 (Προσφυγές αρ. 485/88, 718/88, 883/88) με την οποία απέρριψε τις προσφυγές των εφεσειόντων εναντίον της προσβολής του καθορισμού από τους εφεσίβλητους του ωραρίου εργασίας των εφεσειόντων.

Α.Σ. Αγγελίδης, για τους εφεσειόντες

35 *Ε. Λοιζίδου (κα), δικηγόρος της Δημοκρατίας Α', για τους εφεσίβλητους.*

Cur. adv. vult.

ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ.: Την απόφαση του δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Ι. Πογιατζής.

ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, Δ.: Η παρούσα έφεση στρέφεται εναντίον της απόφασης, ημερομηνίας 13/7/1989, με την οποία Δικαστής του Δικαστηρίου αυτού, κατά την άσκηση της Αναθεωρητικής του δικαιοδοσίας, απέρριψε τις προσφυγές αρ. 485/88, 718/88 και 883/88 με τις οποίες οι εφεσεύοντες προσέβαλλαν τον καθορισμό από τους εφεσιβλητούς του ωραρίου εργασίας των εφεσειόντων κατά τρόπο που απαιτείτο από αυτούς να εργάζονται δυο διδαχτικές περιόδους εβδομαδιαίως περισσότερο από όσες εργάζονται οι συνάδελφοί τους καθηγητές θεωρητικών μαθημάτων, με μοναδική βάση διάκρισης το γεγονός ότι οι εφεσεύοντες είναι καθηγητές τεχνικών μαθημάτων. Με την εκκαλούμενη απόφασή του το πρωτόδικο Δικαστήριο απέρριψε τις πιο πάνω προσφυγές, χωρίς να εξετάσει την ουσία τους με αναφορά στα νομικά σημεία που εγείρονταν, επειδή έκρινε ότι ήταν εκπρόθεσμες και ως εκ τούτου απαράδεκτες.

Η διάκριση των καθηγητών Μέσης Εκπαίδευσης σε καθηγητές θεωρητικών μαθημάτων και σε καθηγητές τεχνικών μαθημάτων, με διαφορετικό διδαχτικό χρόνο, καθιερώθηκε αρχικά με το άρθρο 26 του Νόμου αρ. 10 του 1963 της Ελληνικής Κοινοτικής Συνέλευσης, ο οποίος καταργήθηκε με το άρθρο 77 του Νόμου 10 του 1969. Μετά την κατάργηση της Κοινοτικής Συνέλευσης, το Υπουργικό Συμβούλιο, ως το διάδοχο όργανο για την άσκηση των διοικητικών αρμοδιοτήτων της σε θέματα εκπαιδευτικά, μορφωτικά και διδαχτικά, βάσει του Νόμου αρ. 12 του 1965, καθόρισε τις διδαχτικές περιόδους των καθηγητών, με απόφασή του ημερομηνίας 16/3/1972, διατηρώντας την επίδικη διάκριση. Η διάκριση αυτή εξακολούθησε, κατά τη γνώμη μας, να ισχύει καθ'όλους τους ουσιαστικούς χρόνους των προσφυγών των εφεσειόντων παρά την έκδοση της νεώτερης απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, ημερομηνίας 18/6/1987, με την οποία ο αριθμός των διδαχτικών περιόδων όλων ανεξάρτητα των καθηγητών σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης καθορίζεται σε συσχετισμό με τα έτη υπηρεσίας τους. Η αιτιολογία της διαφοροποίησης αυτής,

5 όπως προβλήθηκε από τους εφεσίβλητους κατά την ακρό-
 αση των προσφυγών, είναι ότι, σε αντίθεση με τους καθη-
 γητές θεωρητικών μαθημάτων, οι καθηγητές τεχνικών μα-
 5 θημάτων χρειάζονται ελάχιστη ή/και καθόλου προετοι-
 μασία για τη διδασκαλία της ύλης τους και, πρόσθετα, δε
 έχουν καθόλου κατ' οίκον εργασία, όπως διόρθωση γρα-
 πτών, ετοιμασία διαγωνισμάτων κ.τ.λ.

10 Η κρίση του πρωτόδικου Δικαστηρίου για το εκπρόθε-
 σμο των προσφυγών στηρίχτηκε σε εύρημά του αναφορικά
 με τα γεγονότα, το οποίο δεν αμφισβητείται, και που πε-
 ριέχεται στο ακόλουθο απόσπασμα της απόφασης, στις
 σσ. 116 και 117 των πρακτικών:

15 "Ανεξάρτητα από την ερμηνεία που μπορεί να δοθεί
 στην απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου της
 18.6.87, είναι γεγονός αναμφισβήτητο πως οι αιτητές
 και στις τρεις προσφυγές γνώριζαν από την έναρξη του
 σχολικού έτους, το Σεπτέμβρη 1987, τη θέση των καθ'
 20 ων η αίτηση ότι δηλαδή όφειλαν να εργάζονται δυο
 ώρες την εβδομάδα περισσότερο από τους καθηγητές
 των θεωρητικών μαθημάτων. Οι ίδιοι αναφέρουν πως
 μέσω των δικηγόρων τους, στην 485/88 στις 23.9.87 και
 στις υπόλοιπες δυο στις 19.10.87, ήγειραν το ζήτημα
 αυτό με το Υπουργείο Παιδείας. Η απόφαση επομένως
 25 των καθ' ων η αίτηση ήταν γνωστή σε αυτούς, όπως
 είπα πιο πριν, από την αρχή του σχολικού έτους
 1987. Οι προσφυγές έχουν καταχωριστεί, η μεν 485 στις
 3.6.88, η 883 στις 8.11.88 και η 718 στις 27.8.88."

30 Ο ευπαίδευτος δικηγόρος των εφεσειόντων αμφισβήτη-
 σε το συμπέρασμα του πρωτόδικου Δικαστηρίου ότι ο Σε-
 πτεμβρης 1987 αποτελεί την αφετηρία για τον υπολογισμό
 της αποτρεπτικής χρονικής προθεσμίας των 75 ημερών
 που καθορίζεται στο άρθρο 146.3 του Συντάγματος της
 Κυπριακής Δημοκρατίας. Η εισήγησή του επί του προκει-
 μένου έχει δυο σκέλη. Το πρώτο σκέλος έχει ως κεντρικό
 35 άξονα τη θέση ότι, εφόσον ο καθορισμός του αριθμού των
 διδαχτικών περιόδων είναι πάνω σε εβδομαδιαία βάση,
 στην αρχή κάθε βδομάδας στη διάρκεια του σχολικού

έτους που άρχισε το Σεπτέμβρη του 1978, επιβάλλεται στους εφεσειόντες να εργάζονται κατά τη βδομάδα εκείνη δυο διδαχτικές περιόδους περισσότερες από τους καθηγητές θεωρητικών μαθημάτων. Και εφόσον, λέγει ο κ. Αγγελίδης, η επιβολή της εν λόγω υποχρέωσης επαναλαμβάνεται στην αρχή κάθε βδομάδας στη διάρκεια του σχολικού έτους κατά το οποίο ισχύει το επίδικο ωράριο εργασίας, η αφετηρία για τον υπολογισμό της προθεσμίας του άρθρου 146.3 μετατίθεται επίσης από βδομάδα σε βδομάδα και δεν μπορεί, επομένως να είναι στατική με μοναδικό χρόνο αναφοράς το Σεπτέμβρη 1987, όπως λανθασμένα καθόρισε το πρωτόδικο Δικαστήριο. Το δεύτερο σκέλος της εισήγησης του κ. Αγγελίδη, που είναι διαζευκτικό του πρώτου σκέλους, είναι ότι αντιμετωπίζουμε στην παρούσα υπόθεση θέμα παράλειψης από τους εφεσίβλητους οφειλομένης ενεργείας να άρουν την παράνομη και αντισυνταγματική μεταχείριση των εφεσειόντων καθορίζοντας γι' αυτούς ωράριο εργασίας με διδαχτικές περιόδους ίσες με εκείνες των καθηγητών θεωρητικών μαθημάτων, η οποία παράλειψη συνεχίστηκε μέχρι και την καταχώρηση των προσφυγών και, επομένως, ούτε μια μέρα δεν έχει παρέλθει από την προθεσμία των 75 ημερών πριν την καταχώρησή τους.

Διαφωνούμε τόσο με το πρώτο όσο και με το δεύτερο σκέλος της εισήγησης των εφεσειόντων. Οι υποχρεώσεις των εφεσειόντων αναφορικά με τις ώρες εργασίας τους στα σχολεία Μέσης Παιδείας στα οποία είναι τοποθετημένοι, καθορίστηκαν με την πράξη του Σεπτέμβρη 1987 για όλες τις εργάσιμες βδομάδες του σχολικού έτους 1987-1988. Εκείνο που παρέμεινε είναι η εκτέλεση των επί του προκειμένου καθηκόντων των εφεσειόντων σύμφωνα με την εν λόγω πράξη. Εκείνο που έχει σημασία για τους σκοπούς του άρθρου 146.3 του Συντάγματος είναι ο χρόνος έκδοσης της εκτελεστής διοικητικής πράξης με την οποία καθορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των προσώπων στα οποία αναφέρεται και όχι ο χρόνος κατά τον οποίο τα πρόσωπα αυτά εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις ή απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους όπως έχουν καθοριστεί. Δεν μπορούμε να παραβλέψουμε την ουσία του πράγματος, η οποία είναι ότι το ωράριο εργασίας όλων των

καθηγητών καθορίστηκε με την εκτελεστή πράξη του Σεπτεμβρίου 1987, η οποία περιήλθε, από τότε, σε γνώση των εφεσειόντων και η οποία ήταν προσβλητή κάτω από το άρθρο 146 του Συντάγματος.

- 5 Κάτω από τις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης, δε χωρεί ισχυρισμός για συνεχιζόμενη παράλειψη οφειλομένης ενέργειας από τους εφεσίβλητους. Σχετική επί του προκειμένου είναι η απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση *Lefki Papasavva v Republic*
- 10 (1979) 3 C.L.R. 563. Η άρνηση ή/και η παράλειψη των εφεσιβλήτων να ανταποκριθούν θετικά στο αίτημα των εφεσειόντων να ανακαλέσουν, στην ουσία, ή να αναπροσαρμόσουν το ωράριο εργασίας όπως είχε καθοριστεί με την
- 15 τις απαιτήσεις των εφεσειόντων, δε συνιστά παράλειψη οφειλομένης ενέργειας μέσα στην έννοια του άρθρου 146.1 του Συντάγματος, είτε συνεχιζόμενη είτε άλλως πως.

- 20 Το πρωτόδικο Δικαστήριο ορθά αποφάσισε ότι η αποτρεπτική προθεσμία του άρθρου 146.3 του Συντάγματος άρχισε να τρέχει το Σεπτέμβριο 1987 και ότι οι προσφυγές των εφεσειόντων είναι, για το λόγο αυτό, εκπρόθεσμες και απαράδεκτες.

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα σε βάρος των εφεσειόντων.

Έφεση απορρίπτεται με έξοδα.